

Список бібліографічних посилань

1. Здравомыслов Б. В. Должностные преступления. Понятие и квалификация. М. : Юрид. лит., 1975. 168 с.
2. Кириченко В. Ф. Виды должностных преступлений по советскому уголовному праву. М. : АН СССР, 1959. 184 с.
3. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів. Київ : Юрінком Інтер, 1998. 415 с.
4. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2015. 677 с.
5. Новицький Г. В., Педан В. І., Рибачук В. В. Співучасть у злочині та причетність до злочину за кримінальним правом України: проблеми кваліфікації : монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2012. 237 с.
6. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 27.09.2019).
7. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.12.2003 № 15 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03> (дата звернення: 27.09.2019).
8. Сахаров А. Б. Ответственность за должностные злоупотребления по советскому уголовному праву. М. : Госюриздат, 1956. 211 с.
9. Светлов А. Я. Ответственность за должностные преступления / отв. ред. И. П. Лановенко. Киев : Наук. думка, 1978. 303 с.
10. Хашев В. Г. Кримінальна відповідальність за зловживання владою або службовим становищем : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Дніпропетровськ, 2007. 258 с.

Одержано 29.09.2019

УДК 343.9:658:343.352

Інна Олександрівна ХРИСТИЧ,

кандидат економічних наук, доцент,

старший науковий співробітник відділу кримінологічних досліджень

Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності

імені академіка В. В. Сташиса

Національної академії правових наук України (м. Харків)

ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ ОБСЯГІВ КОРУПЦІЇ У ПРИВАТНІЙ СФЕРІ

Зараз більшість населення вважає що головна загроза існування нашої країни, а також її подальшого успішного розвитку є існування корупції в Україні. На жаль, корупцією в нашій країні пронизані всі

сфери життя. Найчастіше корупцію поділяють на побутову (пов'язану із повсякденним життям громадян), бюрократичну, або адміністративну (що виникає при взаємодії громадян, підприємців із чиновниками нижчої та середньої ланки), політичну (корупційну поведінку осіб, які приймають політичні рішення) [1, с. 70]. Чинна влада вирішила, що так як корупція в країні істотно не зменшується в останні роки, то необхідно внесення змін до законодавчих актів щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції. Зараз законопроект про внесення змін до законодавчих актів щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції (№ 1029), який внесено чинним Президентом України готується до другого читання. Цей законопроект зокрема, передбачає перезавантаження роботи Національного агентства із запобігання корупції. За пропозиціями Президента, голова НАЗК має призначатися Кабміном за підсумками конкурсу, в якому вирішальну роль мають міжнародні експерти, як це було з Антикорупційним судом.

При цьому необхідно звернути увагу на досвід країн Європи, щодо запобігання та протидії корупції, який становить певний інтерес для України. Їхні напрацювання можуть використовуватися у практичній діяльності вітчизняних державних органів, покликаних запобігати та протидіяти корупції, а також при розробці нормативно-правових актів, спрямованих на зменшення рівня корупції у різних сферах життя держави.

Зрозуміло, що для цього необхідно мати чітке уявлення про рівень корупції в країні особливо у приватній сфері, з якою стикаються пересічні громадяни щоденно. Хоча, на жаль, корупція у формі хабарництва, «гешефтів», «подарунків», головним чином у вигляді грошей чи матеріальних предметів – подарунків, матеріалізованих «подяк» існує в повсякденному житті якого завгодно суспільства. На сьогоднішній день ми в нашій країні не маємо про це уявлення чіткого, хоча вже є законопроект, який передбачає винагородження викривачів корупції.

Відповідно щодо встановлення рівня корупції та запобігання їй можна відокремити десять інструментів для інноваційної боротьби з корупцією: 1) відеотека (Detectormedia); 2) декларації; 3) Dozorro; 4) Ring; 5) Єдиний державний реєстр судових рішень; 6) Посіпаки та Посіпаки-2; 7) Портал відкритих даних; 8) Опендатабот; 9) Кадастрова карта; 10) Wiklinvestigation [2, с. 18].

Але на практиці основні дослідження такого явища, як корупція – це соціологічні методи дослідження, у вигляді масового опитування, при цьому можуть використовуватися методи анкетування або

інтерв'ювання. Спроба провести анкетування нами на шпальтах Інтернету чітко продемонструвало не зацікавленість респондентів надавати інформацію про стан корупції у приватній сфері. В першу чергу це підкреслюється розповсюдженістю цього явища у суспільстві.

Тому вважаємо що при наступному перепису населення необхідно провести суцільне опитування по колу питань, які зможуть дати реальну картину розповсюдження корупції в Україні в цілому і в приватній сфері, що істотно покращить питання методології дослідження корупції в нашій країні. Тому заклики про те, що ця справа дуже коштовна і не на часі не має ніякого пояснення. По-перше, тому що кожна країна раз на десять років (у роки, які наближені до 10, тобто або у 2019, або у 2020, або у 2021 роках) за рекомендацією ООН повинна проводити перепис населення, дані якого можна співставити та встановити чисельність населення земної кулі. По-друге, ми не проводили перепис вже 20 років (останній перепис було проведено у 2001 р.), тому дійсно ми не маємо реальних даних щодо чисельності населення країни. По-третє, лише реальний перепис населення дасть змогу оцінити стан населення країни. По-четверте, при ньому можна одночасно провести яке завгодно соціологічне опитування, тому що респонденти будуть впевненні, що результати опитування не можна буде використати проти них. Інакше кажучи, не будуть мати сумнівів щодо анонімності використання наслідків опитування.

Таким чином, проблема встановлення реальних обсягів корупції у приватній сфері має реальне значення. Тому що боротися з нею особливо, як підкреслив чинний Президент України, з метою її повного викоренення, можна лише тоді, коли ми маємо чітке уявлення про обсяги цього явища у повсякденному житті.

Список бібліографічних посилань

1. Шостко О. Ю. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності в Україні. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2014. Вип. 28. С. 69–78.
2. Бесшерстна О. Десять інструментів для інноваційної боротьби з корупцією. *Юридичний вісник України*. 2019. № 34–35 (1259–1260). С. 18.

Одержано 30.09.2019